

Manifest Retail in Transitie

samen werken aan de transitie in de winkelstraat

Retail is meer dan zomaar een winkel waar je producten of diensten koopt. De detailhandel is de huiskamer van de Nederlandse samenleving, waar mensen elkaar ontmoeten en verbindingen worden gemaakt. Met trots kunnen we zeggen dat onze sector, met meer dan 83.000 winkels, in gemeenten en buurten in het hele land een sociaal maatschappelijke rol speelt. Onze sector biedt werk aan meer dan 800.000 mensen, wat ons de grootste private werkgever van Nederland maakt. Voor veel jonge mensen is de detailhandel een plek waar zij hun eerste werkervaring opdoen, en veel mensen met verschillende achtergronden werken hun hele carrière in de winkel. We zijn er trots op dat we niet alleen economische waarde creëren, maar ook een fundamentele rol spelen in de steden en dorpen van Nederland. De Europese Commissie heeft de Retail inmiddels al officieel als een topsector erkend. Via samenwerking met partners in Retail in Transitie (RIT) projecten hopen wij op een soortgelijke erkenning voor de retail als vitale sector in Nederland.

Transitie

De wereld om ons heen verandert. Niet alleen de klantverwachtingen veranderen, maar ook de maatschappelijke verwachtingen, bijvoorbeeld rondom vergroening, digitalisering, en de ontwikkeling van skills van medewerkers. Om onze belangrijke rol ook in de toekomst te kunnen blijven vervullen, concluderen verschillende Europese rapporten dat ook de retailsector veerkrachtiger moet worden, en dat er praktische en financiële steun nodig is.

McKinsey (2022) becijferde dat er Europabreed een extra investeringsbehoefte van 1,2 procent van de omzet nodig is om de sector beter toekomstbestendig te maken. SEO economisch onderzoek (2024) concludeert bovendien dat dit voor de Nederlandse retailsector tot 2030 gelijk staat aan een aanvullende impuls van jaarlijks 1,7 miljard euro. Dit komt neer op een totale extra investering van ruim 10 miljard euro bovenop de door de sector al geplande jaarlijkse investeringen.

Om in een sector te blijven waar iedereen met plezier samenkomt en werkt, moet de retailsector investeren in een drietal grote transitie:

1. **Verduurzamen en aanjagen van groene groei**
2. **Digitaliseren door beter gebruik van data en AI door alle winkeliers**
3. **Scholen van medewerkers en ontwikkelen van skills**

De transitie bieden veel kansen, want hoewel de sector slechts een schakel in de keten is, staat zij dagelijks in contact met gehele samenleving. De retail kan dus een belangrijke rol spelen in de verduurzamingslag die we als maatschappij moeten maken.

Voor veel jongere werkenden is de winkel de eerste sector waarin ze worden geconfronteerd met de impact van digitalisering en AI op de werkvloer. Klanten zijn steeds beter geïnformeerd en zijn mondiger dan ooit, maar krijgen ook sneller te maken met desinformatie. Dat legt een druk op winkelbedrijven om mensen voortdurend op te leiden en de menselijke factor centraal te stellen waar gewenst door de klant.

In alle transitie wordt door de retailsector zelf al fors geïnvesteerd. Zo spelen winkeliers een sleutelrol bij de uitgebreide producentenverantwoordelijkheid (UPV). Bijvoorbeeld door de inzameling van af te danken producten variërend van kleding, elektrische apparaten en batterijen tot drankverpakkingen.

Veel brancheverenigingen organiseren trainingen in eCommerce voor hun leden. Ondanks de sterke opkomst van eCommerce in Nederland en mede gelet op de ontwikkelingen in de omgang met big data en AI, staan veel Nederlandse winkeliers voor een grote opgave dat nauw luistert in relatie tot privacy en cybersecurity.

Het veranderende speelveld heeft impact op de scholing en opleiding van medewerkers. Veel brancheorganisaties in de detailhandel investeren samen met de vakbonden in scholing en opleiding van mensen. Maar het grote tekort aan arbeidskrachten én impact van digitalisering vragen om een verdieping van- en andere structuur in de samenwerking tussen onderwijsinstellingen en de retailsector.

Dit manifest vraagt om maatwerk, een integrale blik én ... doorpakken. Ons doel is om in samenwerking met **overheden, kennispartners en maatschappelijke organisaties die transitie in de Nederlandse retailsector verder aan te jagen en te ondersteunen.**

De transitieopgave is namelijk groot en met name veel zelfstandige winkeliers beschikken niet over de middelen om alle nodige investeringen zelf te doen.

Op deze wijze werken we aan aan een maatschappelijk contract voor de retailsector waarin de sector nu en in de toekomst zijn rol behoudt als huiskamer in steden en buurten.

De retailsector bestaat uit zich door een combinatie van winkelketens en zelfstandigen, deels in franchisesamenwerkingen deels meer onafhankelijk opererende winkeliers, in een veelheid aan sub-sectoren. Brancheverenigingen staan dicht bij de leden, ondernemers in de winkelstraat, en kunnen een sleutelrol spelen.

In dit manifest worden met maatschappelijke partners per transitie (verduurzaming, digitalisering, skills) afspraken gemaakt en gezamenlijke ambities vastgelegd. Op deze wijze wordt gekeken hoe winkeliers optimaal kunnen profiteren van bestaande kennis- en stimuleringsregelingen.

Ook wordt gekeken wat er nodig is om transities in gang te zetten, waarbij ook voorbeelden uit omliggende landen als inspiratie kunnen dienen.

Er wordt nauw samengewerkt met de Retailagenda van het ministerie van Economische Zaken, waarin in de afgelopen jaren is gewerkt aan het aantrekkelijk maken van winkelgebieden.

Met dit manifest doen wij een oproep aan private en maatschappelijke partners om samen te werken aan de transitieopgave in de retail.

Namens de samenwerkende sociale partners in de retail,

Patricia Hoogstraaten

Directeur Vakcentrum
Voorzitter Nationale Winkelraad
MKB Nederland

Jacqueline Twerda

Bestuurder CNV
Sector Handel

Eus Peters

Directeur Raad Nederlandse
Detailhandel